HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כל קלא דבתר נשואין. כגון כהן שנשא אשה ואח"כ יצא עליה קול גרושה או זונה: **יין דאתאי לב"ד ושרינן לה.** הואיל והוצרכה לבא לב"ד להתירה אלמא בחי הוה מספקינן ליה קודם נשואין והלכך כמי שיצא הקול מאותה שעה דמי קמ"ל: **הוו בית דין ששקעה חמה.**

[א]**כל קלא** [ב]**דבתר נשואין לא חיישינן מהו דתימא הואיל ואתאי לבי דינא ושרינן** [ג] כקלא דקמי נשואין דמי ותיתסר קמ"ל: ניסת ע"פ ב"ד תצא וכו': אמר זעירי [ד]ליתא למתני' מדתני בי מדרשא דתני בי מדרשא [ה]הורו בית דין ששקעה חמה ולבסוף זרחה אין זו הוראה אלא טעות ורב נחמן אמר הוראה היא א"ר נחמן תדע דהוראה היא דבכל התורה כולה עד אחד לא מהימן והכא מהימן מ"ט לאו משום דהוראה היא אמר רבא תדע דטעות הוא דאילו הורו ב"ד בחלב ובדם להיתירא והדר חזו טעמא לאיסורא כי הדרי ואמרי להיתירא לא משגחינן להו ואילו היכא דאתא עד אחד שרינא אתו תרי אסרנא כי הדר אתא עד אחרינא שרינן לה מ"ט לאו משום דטעות הוא ואף ר' אליעזר סבר דטעות הוא דתניא ר' אליעזר אומר [ו]יקוב הדין את ההר ותביא חטאת שמינה אי אמרת בשלמא דטעות הוא משום הכי מתיא קרבן אלא אי אמרת דהוראה היא אמאי מתיא קרבן ודלמא קסבר ר' אליעזר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב א"כ מה יקוב הדין את ההר: הורוה ב"ד להנשא כו': מאי קלקלה ר' [ז]אליעזר אומר [ח]זינתה ר' יוחנן אמר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט מאן דאמר זינתה כל שכן אלמנה לכהן גדול מאן דאמר אלמנה לכהן גדול אבל זינתה לא מ"ט [ט][דאמרה] אתון הוא [י] דשויתין פנויה תניא כוותיה דר' יוחנן [יא]הורוה ב"ד להנשא והלכה וקלקלה כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט חייבת בקרבן על כל ביאה וביאה דברי ר' אלעזר וחכ"א [יב]קרבן אחד על הכל ומודים חכמים לר' אלעזר [יג]שאם נשאת לחמשה בני אדם שחייבת בקרבן על כל אחד ואחד הואיל וגופין מוחלקין: **מתני'** [יד]**האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ואח"כ מת בנך ונשאת ואחר כך אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממזר** [טו]**[טז]אמרו לה מת בנך ואח"כ מת בעליך ונתייבמה ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממזר: [יז]אמרו לה מת בעליך וניסת ואח"כ אמרו לה קיים היה ומת תצא והולד ראשון ממזר והאחרון אינו ממזר:** [טז]**[יח]אמרו לה מת בעליך ונתקדשה ואחר כך בא בעלה מותרת לחזור לו אע"פ שנתן לה אחרון גט לא פסלה מן הכהונה את זו דרש רבי אלעזר בן מתיא** [יט]**ואשה גרושה מאישה ולא מאיש שאינו אישה: גמ' מאי ראשון ומאי אחרון אילימא** [כ]**ראשון לפני שמועה ואחרון לאחר שמועה ליתני הולד ממזר משום דקבעי למיתני סיפא אמרו לה מת בעליך ונשאת ואח"כ א"ל קיים היה ומת הראשון והאחרון אינו ממזר תנא נמי רישא ראשון ואחרון ממזר ת"ר** [כא]**זו דברי ר"ע שהיה אומר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכמים אומרים** [כב]**אין ממזר מיבמה ולימא אין ממזר מחייבי לאוין האי תנא הך תנא דר"ע הוא דאמר מחייבי לאוין דשאר הוי ממזר מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממזר אמר רב יהודה אמר**

בל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. י"מ דוקא דיצא הקול שתחלת הנשואין היו באיסור דלקלא כי האי לא חיישינן דמדעבד נשואין מסתמא דיקו בה במלתא ושקר הוה אבל במאי דהוה אחר נשואין אסרינן אפילו זה אתי שפיר ההיא דרוכל דלעיל (דף כד:) ואר"י דאי איפשר לומר כן דבהדיא אמרינן בגיטין (דף פא. ושם) דבכל עניין לא חיישינן גבי כתב גט לאשתו והיא יושבת ומשמשתו תצא והדבר ברור בדיקה ופריך עלה והאמר רב אשי כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן וההיא דרוכל דלעיל כדפי' לעיל (דף כד: ד"ה אמר): **ואמרו לה מת בעליך והדר מת בנך כו' הולד הראשון והאחרון ממזר.** אמר ר"י דראשון היינו לפני שמועה והאחרון אחר שמועה כי ההיא דסיפא כלומפרש בגמ' דאין לפרש דלמסקנא דגמ' הוי דהכא מבעל ראשון ומבעל אחרון דהיינו מיבם דקנסו נמי לאוסרה איבם דהא ע"כ האי ממזר דהכא מדאורייתא קאמר כמו שאפרש ומיבם לא הוי ממזר מדאורייתא אפילו לר"ע דמשום זנות יבמה כזנות דאשת איש לאוסרה איבם דאפילו אשת איש לא מיתסרא מדאורייתא ע"י טעות ואפילו מדרבנן לא מיתסרא איבם הכא למאי דמוקי לה לקמן (דף לד.) בתרי ותרי ובעידי הזמה וגט נמי לא בעי' מאותו מן השוק אם מתחלה נשאת בשני עדים כמו שהיתה מותרת לבעל אם היה קיים: **אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה.** ואי"ת הא משמע בגיטין דאפי' לרבנן הוי ממזר מיבמה לשוק דבפרק הזורק (גיטין דף פ: ושם) בעי הש"ס אמאשם דכל עריות שאמרו (כ) לרותיהן מותרות ניאשו אין זינו לא ליתא תיהוי תיובתא לרב המנונא ובניאוקין דוקא משום דמיחלפא

מסורת הש"ס

א) גיטין פא. פח: פט:, ב) [סנהדרין ו:], ג) [ל"ל אלעזר], ד) רש"ל, ה) [תוספתא פי"ח], ו) [לקמן לג:], ז) גיטין פט: לעיל פח:, ח) [לעיל י: וש"נ ותוספתא פי"ח],

תורה אור השלם

1. אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו:

ויקרא כא ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושרינן לה כקלא: (ב) שם דאמרה אתון הוא דשויתוני פנויה: (ג) רש"י ד"ה כ"ש אלמנה לכהן גדול דלהכי: (ד) ד"ה הא תנא וכו' ממזר מהן הס"ד ואח"כ מ"ה הך תנא דבי ר"ע הוא וכו' דקורבא הוא דהוי ממזר: (ה) תוס' ד"ה אבל וכו' דכל עריות שאמרו פוטרות לרותיהן ניאשו אין:

מוסף רש"י

כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. אע"פ שנשיו בהמגרש (גיטין פח:) לחיישינן לקלא, דתנן יצא שמה בעיר מקודשת ואסורה לבעלי מקודשת ואסורה לינשא לאחר, עד שיתן לה אותו פלוני גט, הני מילי כשיצא הקול קודם שתנשא לאחר אבל יצא לאחר נשואין לא חייסינן ליה (גיטין פא.), לאוסרה על בעלה ולא להתיריה גט מבעל הקול, שאם אתה מגריהה גט נמצאת אוסרה על זה, דמחזקת לקלא ונמצא זה בועל אשת איש וקיימא לן כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל (שם פט:) וכגון אם נשאת לכהן ויצא עליה קול שהיתה זונה או גרושה, לא מפקינן לה מיניה אלא בעדות ברורה (שם פח:). **אמרו לה מת בנך כו'.** ממזר. דבר חייבי כריתות הוא דאשת איש הוא שיש לה בנים בכלת (לקמן צג:).

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה כ ופי"ז מהלכות איסורי ביאה הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן מו סעיף ח וסימן קנו סעיף ה:

מב ב מיי' פ"ה מהל' שגגות הלכה ה ופי"ד שם הלכה ג: **מג** ג ד מיי' שם פ"ד הלכה ג:

מד ה ו ז מיי' שם פ"ה הלכה ג:

מה ח מיי' פ"ג מהל' יבום הלכה יט סמג לאוין פג טוש"ע שם סימן קנו סעיף ב:

מו ט מיי' שם הלכה יט סמג שם:

מז י טוש"ע שם סימן יז סעיף ז:

מח כ מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה ו סמג עשין ג טוש"ע שם סעיף ח וסימן קנ סעיף ח:

מט ל מיי' פ"ג מהל' יבום הלכה יט:

נ מ מיי' שם סמג לאוין פג טוש"ע שם סימן קנו סעיף ב:

תוספות ישנים

שיש להם לשון המלכות כדאמרינן התם שהיה מספר קומי. תימה למה אין אנו כותבים עתה לשני המלך ואנו כותבים לבריאת עולם. ויש לומר משום שהוגלו בשבועות לבריאת עולם הוגלו ומי בגיטין: והאחרון אינו ממזר. וא"ת אמאי אינו ממזר כדלעיל מעשה קנס דהא לעיל אמרינן דכי נתגרשה מן הראשון הוי ממזר מן השני מעשה קנס וי"ל דר"ל הכא אינו ממזר מדאורייתא אבל מדרבנן הוי ממזר: ונתקדשה ובא בעלה מותרת לחזור לו. וה"ה דשריא לשני אם גרשה הראשון דראשון ושני שוין דכמו דחזיא לחזור לראשון אם גרשה השני כך מותרת לחזור לשני אם גרשה לראשון: